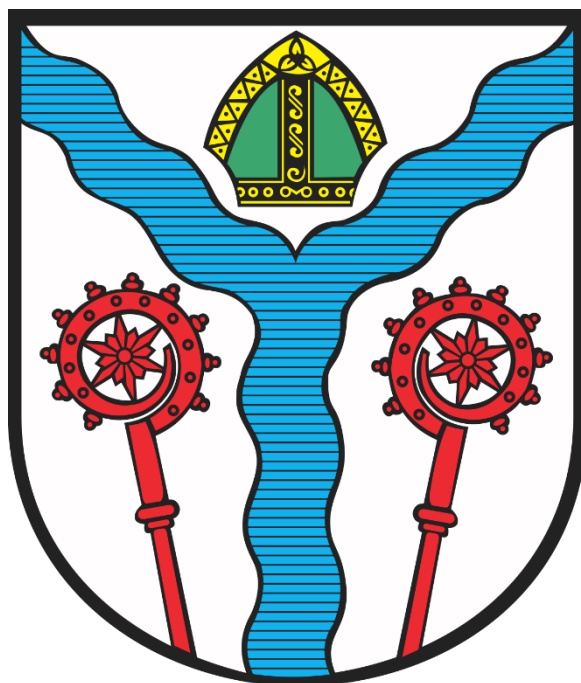

SPRAWOZDANIE
za rok 2023

**Z REALIZACJI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY I OPIEKI NAD DZIECKIEM
W GMINIE KARLINO
NA LATA 2021 - 2023**

Karlino, marzec 2024 r.

Program Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem w Gminie Karlino na lata 2021 – 2023 został przyjęty Uchwałą nr XXX/310/21 Rady Miejskiej w Karlinie z dnia 29 stycznia 2021 roku. Obowiązek opracowania takiego Programu wynika z art. 176 pkt. 1 w zw. art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Program wyznacza kierunki do pracy z dzieckiem i rodziną, wynikające z lokalnych potrzeb.

Celem głównym programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz tworzeniu optymalnych warunków dla prawidłowego rozwoju i opieki nad dziećmi. Poszczególne cele programu, w roku sprawozdawczym, były realizowane przez współpracujące ze sobą podmioty publiczne, służby samorządowe i instytucje o zasięgu powiatowym powołane do pracy z rodziną i na rzecz rodziny.

Cel szczegółowy I

Zapewnienie wsparcia socjalnego

- Przyznawanie pomocy finansowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, ustawą o świadczeniach rodzinnych, ustawą o pomocy osobą uprawnionym do alimentów oraz ustawą o świadczeniach wychowawczych,
- dożywianie dzieci,
- wydawanie skierowań do organizacji zajmujących się pomocą żywnościową np. PCK,
- kontynuacja współpracy z Kościołem Starokatolickim w zakresie wydawania żywności potrzebującym mieszkańcom gminy Karlino oraz organizowania warsztatów promujących zdrowy styl życia,
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Świadczenia pieniężne w systemie pomocy społecznej zależne są od kryteriów dochodowych i przyczyn przyznawania pomocy finansowych. Określa je ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023.901. t.j.) Do świadczeń pieniężnych zaliczamy:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,

- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd (świadczenie wypłacane bez konieczności przeprowadzenia wywiadu środowiskowego oraz bez konieczności wydania decyzji administracyjnej),
- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W przypadku stwierdzenia marnotrawienia środków finansowych lub nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarstwa domowego, świadczenia pomocowe realizowane są w formie bezgotówkowej. Realizacja przyznanych zasiłków odbywa się w formie wydania zlecenia na zakup art. spożywczych i przemysłowych w sklepach na terenie Karlina. W 2023 roku pomocą społeczną w postaci różnego rodzaju świadczeń pieniężnych i rzeczowych objęto w gminie 330 rodzin tj. 1255 osób. Wiele z tych osób korzysta również z pomocy w postaci: pracy socjalnej, poradnictwa, załatwiania spraw w urzędach, sądach, orzecznictwa do spraw niepełnosprawności, ustalenia uprawnień do rent, emerytur. Ponadto przeprowadzamy wywiady środowiskowe oraz wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków, policji, sądów i instytucji.

Do zadań gminy należą zadania określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, są to m.in.: wypłata zasiłków okresowych i celowych, pomoc rzeczowa, zapewnienie posiłku, schronienia, ubrania, dożywianie, organizacja pogrzebu, praca socjalna.

Tabela nr 1. Powody przyznawania pomocy w roku 2023

Powód trudnej sytuacji życiowej	2023	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	195	609
Sieroctwo	0	0
Bezrobocie	151	501
Długotrwała choroba	49	135
Niepełnosprawność	26	56
Bezdomność	13	27
Alkoholizm	16	43
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza i prowadzenia gospodarstwa domowego	19	112
w tym: rodziny niepełne	9	43
	8	66
Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	139
w tym: wielodzietność	17	117
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu Karnego	6	7

Sytuacja kryzysowa	0	0
Zdarzenie losowe	1	2

Źródło: opracowanie własne

Na realizację zadań z pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. przeznaczono ogółem: **3.513.055,79 zł.**

Tabela nr 2. Wykonanie wydatków przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z podziałem na źródła finansowania.

L.p.	Źródło finansowania	Kwota
1	Dotacje z budżetu państwa na zadania zlecone	6 932 710,88
2	Dotacje z budżetu państwa na zadania własne	956 075, 14
3	Środki własne	4 575 175,19
4.	Środki z Funduszu Pomocy Obywatelom Ukrainy	128 816,85
5	Środki z Funduszu COVID 19	80 055,37
6	Środki z Funduszu Solidarnościowego	87 372,85
7	Środki z Funduszu Pracy	13 272,22
RAZEM		12 773 478,50

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 3. Świadczenia z Pomocy społecznej

		<i>Dofinansowanie zadań własnych z budżetu Państwa</i>	<i>Środki własne gminy</i>
1	<i>Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłku stałego</i>	24 685,00	
2	<i>Zasiłek okresowy</i>	300 086,46	
3	<i>Zasiłek stały</i>	284 176,68	
4	<i>Posiłek w domu i w szkole</i>	155 000,00	63 580,68
5	<i>Odpłatność gminy za DPS</i>		1 261 093,42
6	<i>Zasiłki celowe (opał, leki, sprawowanie pogrzebu)</i>		55 177,95
7	<i>Wypłaty dodatków mieszkaniowych</i>		1 127 185,66
8	<i>Wynagrodzenie kuratora</i>		17 700,00
	Razem:	763 948,14	2.524.737,71

Źródło: opracowanie własne

W 2023 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie prowadził także postępowania w zakresie świadczeń rodzinnych. Rok 2023 obejmuje dwa okresy zasiłkowe: od 01.11.2022 do 31.10.2023 tzn. Stary okres zasiłkowy 2021/2022 i od 01.11.2023 nowy okres zasiłkowy 2023/2024. Pracownik referatu prowadził bieżącą obsługę świadczeń rodzinnych, przyjmował nowe wnioski, naliczał listy wypłat oraz listy składek ZUS, wydawał wnioski i zaświadczenia, prowadził sprawozdawczość, korespondencję. Dział obsługuje jeden pracownik. W związku z wprowadzeniem ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa przyjęliśmy od obywateli Ukrainy 14 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego, 3 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego oraz 1 wniosek o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i 8 wniosków o świadczenie rodzicielskie.

Od 01.01.2023 r. zmieniła się wysokość świadczenia pielęgnacyjnego, które zgodnie z Obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2021 r. w sprawie kwoty świadczenia na rok 2022 wyniosło 2.458,00 zł miesięcznie. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę do ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy,

wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna od dnia 01.11.2018 r. kwoty kryteriów dochodowych nie uległy zmianie i wynoszą:

- w przypadku zasiłku rodzinnego – 674,00 zł na osobę miesięcznie (jeśli w rodzinie wychowywane jest dziecko niepełnosprawne – 764,00 zł);
- w przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego – 764,00 zł na osobę miesięcznie;
- w przypadku jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka żywego – 1 922,00 zł na osobę miesięcznie.

W okresach zasiłkowych 2022/2023 i 2023/2024 nadal obowiązuje zasada „złotówka za złotówkę”, która pozwala na przyznanie zasiłku rodzinnego w przypadkach przekroczenia kryterium dochodowego w rodzinie, w wysokości pomniejszonej o kwoty przekroczenia dochodu. Zmiana na „złotówka za złotówkę” lub przejście z mniejszych świadczeń na świadczenia w pełnej wysokości może nastąpić w trakcie trwania okresu zasiłkowego. Wysokość świadczenia przyznanego tą metodą nie może być mniejsza niż 20,00 zł.

Do dnia 31 grudnia 2023 roku świadczenia rodzinne wypłacano **544** rodzinom. Ogólna kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych wyniosła 5.200.125,02 zł i 38 814,56 dla uchodźców Ukrainy.

Wypłacono:

- **228** rodzinom (w tym 9 z Ukrainy) zasiłki rodzinne na łączną kwotę 645 431,50 zł;
- **26** rodzinom w tym 1 z Ukrainy przyznano jednorazowe dodatki w wysokości 1000 zł z tytułu urodzenia dziecka na łączną kwotę 27000 zł;
- **4** rodzinom dodatki z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wysokości 400 zł na łączną kwotę 15.600 zł.
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka otrzymywało **28** rodzin w łącznej kwocie 79.726,04 zł;
- dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej na trzecie i kolejne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego dla **90** rodzin (w tym 2 z Ukrainy) w łącznej kwocie 155 506,29 zł;
- **40** rodzin otrzymywały dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na łączną kwotę 46 907,20 zł;

- 333 dzieci w **166** rodzinach (w tym 6 z Ukrainy) otrzymało jednorazowe dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (100 zł) w kwocie 30 806,84 zł;
- **69** rodzin skorzystało z dodatków z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania na kwotę 43 141,49 zł;
- **267** osobom (w tym 2 z Ukrainy) zasiłki pielęgnacyjne z tytułu niepełnosprawności oraz 5 osoby z tytułu ukończenia 75 roku życia na kwotę 679 680 zł;
- **117** rodzin miały uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego. Łącznie wypłacono świadczeń na kwotę 3179 153 zł;
- **53** rodzinom wypłacono jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka żywego w wysokości 1 000 zł w łącznej kwocie 56 000,00 zł;
- **45** osoby (w tym 4 z Ukrainy) korzystały ze świadczenia rodzicielskiego na łączną kwotę 256 773,00 zł

Referat opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne i emerytalno-rentowe 106 osobom otrzymującym świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy w łącznej kwocie 918 620 zł.

Od 1 stycznia 2017 r. z tytułu urodzenia się żywego dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł, przyznawanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W okresie sprawozdawczym nie zgłosił się żaden petent w tej sprawie.

Innymi świadczeniami wypłacanymi na rzecz rodzin z dziećmi są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00zł. Od 01.10.2020 wprowadzono mechanizm złotówka za złotówkę w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego.

Okres świadczeniowy w funduszu alimentacyjnym każdego roku trwa od dnia 1 października do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i ust. 2 dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami. Odsetki są naliczane od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do dnia spłaty. Organ właściwy wierzyciela wydaje, po zakończeniu okresu świadczeniowego lub po uchyleniu decyzji w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego, decyzję administracyjną w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu otrzymanych przez osobę uprawnioną świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. wydano łącznie 125 decyzji w tym:

- 7 decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- 95 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- 30 inne decyzje (odmowne, uchylające, wstrzymujące, zmieniające).

W okresie od 01.01.2023 do 31.12.2023 Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 582.820,27 zł.

Dożywianie dzieci.

W okresie od stycznia do grudnia 2023 r. w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” z pomocy w postaci posiłków szkołach, w 2023 r. skorzystało 41 dzieci. Z programu mogą skorzystać także osoby dorosłe. W 2023 r. sfinansowano zakup posiłków dla 121 osób. W przypadku osób mających problemy z poruszaniem się posiłki dostarczano do ich miejsca zamieszkania. Na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 r. wydatkowano łączną kwotę 218.580,68 zł. W ramach programu wypłacane są także zasiłki celowe na sporządzanie posiłków. Dodatkowo w 2023 r. w związku z wojną w Ukrainie przyznawane były także, posiłki dla dzieci uchodźców z Ukrainy. Sfinansowano zakup posiłków dla 58 osób. Posiłki przez pierwsze dwa miesiące przyznawane były na zasadach przedstawionych w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego). Po upływie tego okresu posiłki przyznawane były na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r.

o pomocy społecznej. Dodatkowo, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie kontynuował współpracę z Kościołem Starokatolickim, gdzie w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa przekazywana była żywność mieszkańcom gminy.

Tabela nr. 4 Środki Funduszu Pomocy Obywatelom Ukrainy

1	Wypłata świadczenia 40 zł za zakwaterowanie obywateli Ukrainy	35 320,00
1a	Koszty obsługi zadania	400,00
2	Świadczenia z pomocy społecznej wypłacane Obywatelom Ukrainy	21 291,35
3	Jednorazowe świadczenie 300 zł dla obywateli Ukrainy	2700,00
3a	Koszty obsługi zadania 300 zł dla obywateli Ukrainy	54,00
4	Bezpłatna pomoc psychologiczna	29 250,00
5	Świadczenia rodzinne wypłacane obywatelom Ukrainy	38 814,56
5a	Koszty obsługi zadania	986,94
	Razem Fundusz Pomocy:	128 816,85

Źródło: opracowanie własne

Współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

W 2023 roku w pieczy zastępczej umieszczonych zostało 11 dzieci z gminy Karlino. W grudniu 2023 roku w pieczy zastępczej przebywało łącznie 39 dzieci z gminy Karlino. Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z uwzględnieniem podziału na pieczę zastępczą typu rodzinnego oraz instytucjonalnego. W pieczy instytucjonalnej w roku 2023 przebywało 10 dzieci (o 2 mniej niż w roku 2022), w rodzinnej – 29 dzieci. Z pieczy zastępczej powróciło 7 dzieci do rodzin biologicznych.

Wykres 1. Liczba dzieci z gminy Karlino przebywających w pieczy zastępczej, z uwzględnieniem rodzaju pieczy (stan na dzień 31.12.2023 r.).

Źródło: Opracowanie własne

Głównymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z terenu Gminy Karlino w 2023 roku była dysfunkcjonalność rodziny biologicznej wynikająca m.in. z uzależnień występujących w rodzinach (alkoholizm, narkomania), ponadto występowały zaniedbania rodziców względem dzieci, porzucenia dzieci, choroby psychiczne rodziców, śmierć rodziców biologicznych. W kilku rodzinach współpracujących z asystentem rodziny cofnięto wydane postanowienie o umieszczeniu małoletnich w pieczy zastępczej. Jest to m.in. efekt pracy, prowadzonej w rodzinach, przez asystentów rodziny. W 5 rodzinach współpracujących z asystentem zrealizowano ustalony plan pracy i osiągnięto zamierzone cele, dzięki czemu nastąpiła poprawa funkcjonowania rodzin i zakończono współpracę z asystentem.

W roku 2023 Gmina Karlino ponosiła następujące koszty z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej:

- w pierwszym roku pobytu 10% wydatków na opiekę i wychowanie,
- w drugim roku pobytu 30% wydatków na opiekę i wychowanie,
- w trzecim i kolejnych 50% wydatków na opiekę i wychowanie.

**Tabela nr 3. Środki finansowe za rok 2023 na realizację zadań wynikających z ustawy
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

L.p.	Zadanie	Kwota
1	Opłaty z tytułu pobytu dzieci w pieczy zastępczej	511.485,98
2	Wspieranie rodziny - zatrudnienie 2 asystentów rodziny	149 618,27
RAZEM		661 104,25

Źródło: opracowanie własne

W 2023 r. 30 rodzin współpracowało z asystentem rodziny w celu poprawy swojej sytuacji i pogłębienia umiejętności opiekuńczych oraz wychowawczych a także w celu nabycia zaradności życiowej i prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Na przestrzeni ostatnich lat w Polsce zauważa się wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych i wymagających wsparcia w swoim funkcjonowaniu spowodowany m.in. pandemią COVID-19, wzrastającą inflacją, nagłym i dużym wzrostem cen żywności, energii, stale rosnących kosztów życia, toczącej się wojny na Ukrainie, napływem emigrantów do Polski z różnych państw. Znacznie wzrosła również przestępczość. Współczesne rodziny borykają się z wieloma problemami i trudnościami co przekłada się na ich funkcjonowanie. Co raz więcej rodzin wymaga wsparcia asystenta rodziny. Dodatkowym problemem jest brak pilnego dostępu do specjalistycznych poradni i specjalistów takich jak np. Poradnia Zdrowia Psychicznego, Terapia Uzależnień, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. Co raz więcej dzieci i osób dorosłych wymaga wsparcia psychiatry, psychologa czy terapeuty uzależnień. Zauważa się również problem z dostępnością do specjalistów ze Służby Zdrowia w tym do lekarza pierwszego kontaktu. Asystenci systematycznie pracują nad poprawą funkcjonowania rodzin oraz dążą do utrwalenia już nabytych umiejętności przez podopiecznych. Jest to długa i często żmudna praca, która w efekcie prowadzi m. in. do pozostania dzieci w rodzinie biologicznej a także do powrotu małoletnich, przebywających obecnie w pieczy zastępczej, do rodzin biologicznych.

Cel szczegółowy II Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, ochronie. Zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Przydzielanie asystenta rodziny

Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie realizuje zadania zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz zgodnie z ustawą z dnia 04 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Asystent rodziny ma na celu motywowanie oraz wspieranie rodziców w prowadzonych przez nich działaniach z zakresu sprawowania opieki i wychowania nad dziećmi jak również podmiotem pomocnym w kontekście kreowania umiejętności posiadanych przez członków rodziny w zakresie rozwiązywania przez nich problemów oraz pokonywania trudności. Asystent analizuje postępy jakie zachodzą w rodzinie oraz ocenia skuteczność wykonywania sporządzonego planu pracy. Głównym oraz podstawowym celem asystenta rodziny jest dążenie w swojej pracy do tego, aby dana rodzina charakteryzowała się osiągnięciem własnej stabilności życiowej a także możliwości wzięcia odpowiedzialności za swoje życie. Asystent rodziny w szczególności wspiera rodziny w wypełnianiu funkcji wychowawczych, socjalizacyjnych, opiekuńczych.

Do głównych zadań asystenta rodziny należy:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- koordynacja planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną, określanie sytuacji rodziny,
- monitorowanie rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- sporządzanie na wniosek Sądu opinii o rodzinie,
- współpraca z jednostkami administracji oraz z organizacjami pozarządowymi,
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym nauka odpowiedniego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych czy problemów wychowawczych z dziećmi,

- prowadzenie indywidualnych konsultacji,
- wspieranie aktywności społecznych rodzin,
- motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- pomoc przy poszukiwaniu, podjęciu oraz utrzymaniu zatrudnienia,
- motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców i dzieci,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub z grupą diagnostyczno-pomocową,
- udzielanie wsparcia dzieciom oraz podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych.

Ponadto do zadań asystenta rodziny należy koordynowanie poradnictwa na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Funkcje asystenta rodziny:

- funkcja wsparcia psychiczno - emocjonalnego, której podstawowym zadaniem jest przezwyciężenie narastających trudności życia codziennego,
- funkcja doradcza, która pełni rolę obejmującą poradnictwo w zakresie prawa, ekonomii, społecznego funkcjonowania w rodzinie i poza nią, a także prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kontaktu z różnymi urzędami i instytucjami,
- funkcja wychowawcza,
- funkcja opiekuńcza,
- funkcja diagnostyczno - monitorująca,
- funkcja motywująca – aktywizacyjna,
- funkcja koordynacji skierowanych na rodzinę.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oraz ustawą o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin, wobec rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze gmina podejmuje działania zmierzające do zapewnienia wsparcia, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli funkcji rodziny,

- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przezwyciężaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Z każdą rodziną objętą wsparciem asystenta rodziny opracowywany jest plan pracy z rodziną, w którym określa się cele, działania jakie powinna zrealizować rodzina, z którą prowadzona jest praca. Asystenci rodziny w ramach swoich obowiązków uczestniczą w ocenach sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Oceny takie odbywają się w przypadku dzieci do 3 roku życia, nie rzadziej niż raz na trzy miesiące a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż raz na pół roku. W 2023 r. asystenci rodziny uczestniczyli w ocenach, które odbywały się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie, w Stowarzyszeniu SOS Wioski Dziecięce w Polsce – Program SOS Wiosek Dziecięcych Karlino. W 2023 r. na terenie gminy Karlino nie było żadnej rodziny wspierającej.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Karlinie w 2023 roku zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, którzy byli zatrudnieni na umowę o pracę na czas nieokreślony. Współpracowali oni w sumie z 30 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W większości były to rodziny biologiczne, które zamieszkują wraz z dziećmi. Wsparciem objęte były także rodziny, które miały dzieci umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Dodatkowo w 2022 r. na ośrodki pomocy społecznej w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie nałożony został dodatkowy obowiązek w postaci monitorowania sytuacji dzieci umieszczonych pod opieką opiekunów tymczasowych. Opiekun tymczasowy reprezentuje dziecko przed sądami i organami, sprawuje opiekę nad dzieckiem oraz nad jego majątkiem (art. 25. ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa). Opiekunem może być krewny dziecka, powinowaci lub inne osoby dające rękojmię należytego wykonywania obowiązków opiekuna. Opiekunem tymczasowym może być także obywatel Ukrainy pod opieką, którego dziecko przekroczyło granicę RP.

Ochrona czasowa jest formą ochrony międzynarodowej udzielanej zgodnie z zasadami określonymi w dyrektywie Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami, oraz przepisami rozdziału 3 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Na terenie gminy Karlino sąd ustanowił 8 opiekunów tymczasowych (w tym 6 opiekunów tymczasowych którzy sprawowali pieczę zastępczą nad małoletnimi jeszcze na terenie Ukrainy). Opieką tymczasową objętych było 59 dzieci (w tym: 31 dzieci, które przybyły na teren RP pod opieką innych osób niż rodzice biologiczni i 28 dzieci, które już na Ukrainie przebywały w pieczy zastępczej). Dzieci z Ukrainy przebywające w pieczy zastępczej skorzystały 2 razy z usługi psychologa.

Tworzenie świetlic i placówek wsparcia

Na terenie gminy Karlino, od 2010 r. realizowany jest Program Umacniania Rodziny realizowany przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce – Program SOS Wiosek Dziecięcych Karlino. Stowarzyszenie prowadziło na terenie gminy Karlino w roku 2023 dwie placówki wsparcia dziennego (PWD):

- placówkę w Mierzynie,
- -placówkę w Karlinie.

W ramach Programu Umacniania Rodziny w Karlinie w 2023r. w powyższych placówkach organizowane były zajęcia z zakresu odrabiania lekcji, przygotowania do sprawdzianów (codziennie min. 2h pracy w siedzibie PWD) oraz dodatkowe zajęcia mające na celu podniesienie umiejętności szkolnych i uzupełnianie zaległości szkolnych. Podczas zajęć stosowano różne techniki skutecznego uczenia się, aby jak najefektywniej wspierać podopiecznych, których wysoki odsetek stanowią dzieci o specyficznych trudnościach w uczeniu się. Podopieczni placówek wsparcia dziennego często doświadczają niepowodzeń szkolnych co skutkuje tym, że mają negatywny stosunek do nauki i często się od niego uchylają. Nadrzędnym celem jest budowanie w dzieciach poczucia obowiązku szkolnego oraz pewności siebie. Dodatkowo organizowano zajęcia edukacyjne:

- z języka angielskiego – 113h.

- kursy i warsztaty dla dzieci,
- zajęcia kulinarne „eko wypieki” (ok 80 razy),
- zajęcia plastyczne (ok 80 razy),
- zajęcia z majsterkowania „zrób to sam” (10 razy),
- zajęcia sportowe „fiteska” (15h),
- sensoplastyka (10 razy),
- warsztaty fotograficzne,
- Laboratoria Przyszłości,
- warsztaty florystyczne,
- warsztaty z zakresu dźwiękoterapii,
- warsztaty z dietetykiem,
- warsztaty muzyczne,
- kinomaniak,
- udział w konkursie InSpe „SOS Przyrodzie”,
- organizacja turnieju sportowego,
- organizacja konkursu „Kocham Cię, Polsko!”.

W ramach programu przeprowadzono różnorodne zajęcia dla dzieci, kierując się dążeniem do rozwijania ich talentów i predyspozycji, wsparcia intelektualnego rozwoju oraz ukazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego bez konieczności używania urządzeń mobilnych. W 2023 r. prowadzona także była, z wychowankami PWD, edukacja z zakresu zasad bezpieczeństwa: zajęcia, konsultacje, przestrzeganie zasady bezpieczeństwa (praca bezpośrednia),

W ramach organizacji czasu wolnego, wyjazdów i celebrowania świąt organizowano wspólne uroczystości urodzin dla dzieci raz na kwartał, co zdecydowanie wpływało na ich poczucie szczęścia i wyjątkowości. Organizowano również spotkania bożonarodzeniowe i wielkanocne, bal karnawałowy, imprezy Andrzejkowe co z kolei ma wartość tradycyjną oraz integracyjną.

Organizowano wycieczki turystyczne umożliwiające poznanie Polski, jej zabytków oraz kultury. Działalność ta oprócz rekreacji ma na celu poznanie młodych ludzi z alternatywnymi formami spędzania wolnego czasu. W 2023 roku zorganizowano 28 wycieczek jednodniowych i 2 wyjazdy z noclegiem.

Wsparcie specjalistyczne dla dzieci w PWD:

- Psycholog - konsultacje indywidualne i warsztaty –166 h

- Logopeda – zajęcia indywidualne – 20 razy
- Trenerzy sportowi 15h
- Seksuolog 20h
- Lektor języka angielskiego – 113h

Promowanie Praw Dziecka:

Aby podnieść świadomość społeczną na temat Praw Dziecka organizowano w PWD zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków oraz konkurs plastyczny dla dzieci na terenie całej Gminy Karlino, w którym udział wzięło ponad 70 osób. Wystawę wybranych prac konkursowych można było podziwiać podczas Biegu Papieskiego.

Realizacja programu dożywiania:

Dzieci należące do programu miały możliwość spożywania ciepłego posiłku w placówce – wydano 9656 posiłków.

Organizacja wycieczek i wyjazdów:

wyjazdy jednodniowe:

- Kino x 9,
- Park trampolin x 2,
- Kręgle x 3,
- Basen w Białogardzie ,
- Aquapark w Koszalinie,
- Wrotkowisko w Kołobrzegu x 2,
- Teatr w Koszalinie,
- Fabryka bombek w Koszalinie,
- Park linowy w Czaplinku,
- Muzeum Maszoperia (Miasto Myszy) w Kołobrzegu,
- Jupiland we Włokach,
- Park rozrywki Pomerania x 3,
- „Dziki Zachód” w Zieleniewie,
- Ogrody świetlne Piotrusia Pana w Szczecinie.

Wyjazdy dwudniowe:

- Energylandia w Zatorze,
- Poznań.

Rodzinom dzieci uczęszczającym do PWD udzielono również wsparcia merytorycznego, przez wizyty specjalistów Programu Umacniania Rodziny, tj.: pracownik socjalny/wychowawca, wychowawca, wychowawca/asystent rodziny - praca bezpośrednia bądź w formie pracy zdalnej. Głównym celem Programu Umacniania Rodziny jest przeciwdziałanie separacji dzieci od ich rodzin. W celu udzielenia wsparcia rodzinom przeżywającym różne trudności i kryzysy, stworzono kompleksowy system pomocy. Pracownicy podejmują planowaną i systematyczną pracę z rodzinami korzystającymi ze wsparcia. Komunikacja z rodzinami odbywa się bezpośrednio w miejscu zamieszkania beneficjentów/ w placówce lub w formie zdalnej, używając różnych środków, takich jak rozmowy telefoniczne, wiadomości tekstowe (SMS) czy komunikatory – odnotowano 1513 kontaktów.

Prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych oraz indywidualnych konsultacji z psychologiem. Praca bezpośrednia bądź w formie pracy zdalnej. Odbyło się 166h indywidualnych konsultacji oraz warsztatów psychologicznych. Organizowano zajęcia psychoedukacyjne dla dzieci oraz warsztaty podnoszące umiejętności opiekuńczo-wychowawcze dla rodziców - 5 spotkań.

Praca socjalna z rodzinami wraz z psychoprophilaktyką oraz wspieranie społeczności lokalnych, współpraca z instytucjami.

- Poradnictwo i wsparcie emocjonalne dla członków rodziny, pomagające im zrozumieć i radzić sobie z trudnościami, konfliktami i innymi problemami występującymi w rodzinie.
- Regularne motywowanie do przestrzegania zasad higieny.
- Tworzenie planu dnia z rodziną, uwzględniając ilość dzieci i ich mocne strony.
- Spotkania z rodzicami/opiekunami w PWD służące wzmocnieniu motywacji do wprowadzania w rodzinie korzystnych zmian, edukacja z zakresu działań i usług oferowanych przez program, konsultacji/spotkań. Konsultacje, edukacja i porady indywidualne oraz rodzinne, których celem jest wskazanie rodzicom skutecznych metod oddziaływania na procesy zachodzące w rodzinie oraz kontakt z dziećmi – systematycznie min. 1x w mies., (bezpośrednio, telefonicznie i online) łącznie 1513 spotkań. Integracja społeczności lokalnej. W 2023 roku zorganizowane zostały dwa weekendowe wyjazdy rodzinne do Darłowa połączone z warsztatami psychoedukacyjnymi dla rodziców. Ponadto udało się zorganizować piknik rodzinny, grzybobranie oraz wyjazd rodzinny do parku rozrywki.

- Profilaktyka zdrowia psychicznego – systematycznie podczas pracy w rodzinach;
- Organizowanie konsultacji prawniczych – 31h
- Organizacja konsultacji z terapeutą uzależnień – 84h
- Organizacja konsultacji indywidualnych oraz warsztatów z doradztwa finansowego - 46h
- Przeprowadzanie konsultacji indywidualnej dzieci, rozmowy wspierające – zgodnie z potrzebą;
- Psychoedukacja rodziców odnośnie zgłaszanych problemów dziecka – systematycznie, zgodnie z potrzebą oraz podczas spotkań w szkole dla rodziców i klubie dla mam.
- Interwencja kryzysowa,

Wspieranie społeczności lokalnych, systematyczna, efektywna współpraca z instytucjami i organizacjami dla zapewnienia wysokiej jakości pracy. Zorganizowano konsultacje w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Karlinie oraz w innych instytucjach (szkoły, poradnia, sąd, zakłady opieki zdrowotnej, sanepid) łącznie 103 konsultacje.

Współpraca z organizacjami oraz stowarzyszeniami

W ramach realizacji zadań z zakresu wspierania dziecka i rodziny Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karlinie współpracuje z wieloma instytucjami, stowarzyszeniami i organizacjami. Korzystając z wzajemnych doświadczeń tworzymy wiele wspólnych inicjatyw niesienia pomocy osobom potrzebującym. Zarówno instytucjonalne oddziaływanie jak i szeroko rozumiany ruch wolontarystyczny w pełni wpisuje się w działania pomocy społecznej na terenie naszej gminy. Do naszych partnerów należą:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białogardzie;
- Karliński Ośrodek Kultury;
- Sąd Rejonowy;
- Fundacja Green Europe;
- Komenda Powiatowa Policji w Białogardzie;
- Straż Miejska w Karlinie;
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

- Sołtysi sołectw Gminy Karlino;
- Szkoły Podstawowe w Gminie Karlino;
- Zespół Szkół w Karlinie;
- Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Karlinie;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Białogardzie;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychowie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie;
- Kościół Starokatolicki;
- Parafia Rzymskokatolicka św. Michała Archanioła w Karlinie;
- Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej – oddział w Karlinie;
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Karlinie;
- KTBS w Karlinie;
- Dom Fundacji „Małych Stópek” w Syrkowicach,
- osoby prywatne.

W pracy z rodzinami niezwykle ważna jest współpraca ze szkołami a także Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w Polsce – Program SOS Wiosek Dziecięcych Karlino, które oprócz zadań z zakresu wspierania dziecka i rodziny realizuje zadania z obszaru pieczy zastępczej.

Systematyczny monitoring środowiska rodzinnego poprzez pracę socjalną, wywiady środowiskowe

W Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Karlinie zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych w oparciu o umowę o pracę. Na terenie Gminy Karlino wyodrębniono pięć rejonów pracy socjalnej. Pracownicy socjalni monitorują sytuację beneficjentów Ośrodka. Szczególnym nadzorem obejmowane są rodziny z dziećmi wskazane, jako zagrożone przemocą, demoralizacją nieletnich, oraz rodziny dysfunkcyjne i osoby dorosłe niezaradne życiowo. Pracownicy socjalni diagnozując sytuacje rodzin będących pod opieką MGOPS stale współpracują z asystentami rodzin oraz z innymi podmiotami z terenu miasta Karlino, realizując swoje zadania

statutowe wobec rodzin, w szczególności współpracują ze szkołami, przedszkolami, Komisariatem Policji i kuratorami społecznymi oraz zawodowymi.

Podopieczni MGOPS korzystają z pomocy w postaci: pracy socjalnej, poradnictwa, załatwiania spraw w urzędach, sądach, orzecznictwie do spraw niepełnosprawności, ustalenia uprawnień do rent, emerytur. Ponadto przeprowadzamy wywiady środowiskowe oraz wywiady alimentacyjne dla innych ośrodków, policji, sądów i instytucji. W 2023 r. przeprowadzono 592 wywiadów środowiskowych na potrzeby Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karlinie.

Organizowanie pomocy prawnej, psychologicznej rodzinom tego wymagającym

Pomoc prawna i psychologiczna w roku 2023 świadczona była przez Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce – Program SOS Wiosek Dziecięcych Karlino. Beneficjenci MGOPS mogli również skorzystać z nieodpłatnych porad prawnych w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, który znajduje się w KOK-u w Karlinie przy ul. Parkowej 1. Poradnictwo realizowane jest na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. 2015. 1555) i porozumienia zawartego pomiędzy Gminą Karlino i Powiatem Białogardzkim.

Pomoc osobom doznającym przemocy domowej

Osoby doznające przemocy w rodzinie to przeważnie kobiety i dzieci. Coraz częściej jednak przemoc rodzinna dotyczy także mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych. Kiedy rodzina zawodzi, osoba doznająca przemocy domowej musi mieć możliwość uzyskania pomocy ze strony organów państwa i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, działających w ramach sprawnego i wydolnego systemu prawnego. Skala zjawiska przemocy w rodzinie (przemocy domowej) jest ogromna. Świadczą o tym statystyki policyjne i sądowe, wyniki badań opinii publicznej, a także powszechnie dostępna wiedza czerpana z mediów. Znaczna liczba osób zetknęła się, w różnym charakterze, z przemocą domową. W ramach realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej działania prowadzi Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych

instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą oraz rozpowszechnianie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Celem powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej jest szybsze i skuteczniejsze podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa, wstrzymanie zjawiska przemocy w rodzinie a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb (w tym realizacja procedury Niebieskiej Karty). Podstawowym celem działania Zespołu jest koordynacja działań w celu skutecznego rozwiązywania problemów określonych rodzin. Koordynacja ta łączy w sobie konieczność przepływu informacji między instytucjami mogącymi zapewnić pomoc, wypracowanie modelu pomocy dostosowanej do problemów danej rodziny oraz najbardziej efektywne, realne udzielanie pomocy. Działania Zespołu skierowane są do rodzin znajdujących się w kryzysie, niewydolnych wychowawczo i ukierunkowane są na rozwiązanie konkretnego problemu w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej powołany został zarządzeniem nr 89/2023 r. Burmistrza Karlina z dnia 14.09.2023 roku. Uchwałą Rady Miejskiej w Karlinie nr LXV/663/23 z dnia 29 XII 2023 r. przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny z terenu gminy Karlino, są to przedstawiciele:

- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Szkoły Podstawowej,
- Zespołu Szkół,
- Policji,
- Sądu Rejonowego w Białogardzie,
- Służby Zdrowia,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki Wsparcia Dziennego Stowarzyszenia SOS Wioski Dziecięce w Polsce, Program Karlino.

Istotnym elementem pracy Zespołu jest interwencja kryzysowa skierowana zarówno do ofiar przemocy w rodzinie jak i sprawców, oraz świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej osobom uwikłanym w przemoc domową oraz w problemy współistniejące. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania przemocy domowej odbywają się po wpłynięciu Niebieskiej Karty do przewodniczącego ZI. W 2023 r., posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbyły się 23 razy i wszystkie przeprowadzono w trybie interwencyjnym. W okresie od stycznia 2023 r. do grudnia 2023 r. wszczęto 23 procedur Niebieskich Kart w tym jedna okazała się być bezzasadna. Jest to o 7 więcej, niż w roku 2022. Zakończono 12 procedur. Powołano 69 grup roboczych, które spotkały się 69 razy. Wsparciem Zespołu objętych było 64 osób. Jest to o 5 więcej, niż w roku ubiegłym.

Wykres 2. NK założone w 2023 r. z uwzględnieniem podziału na jednostki, które wszczęły procedurę.

źródło: opracowanie własne.

Do głównych zadań instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy należy:

- systematyczne zbieranie informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,

- edukacji dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją, które realizowane są w szkołach na terenie gminy Karlino i przewidziane w programach profilaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych,
- promowanie nieagresywnych zachowań w mediach,
- wspieranie ofiar przemocy,
- zapobieganie stosowania przemocy w rodzinie,
- dystrybucji materiałów informacyjno - edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie.

Zadania poszczególnych instytucji w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Pomoc społeczna

- Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- Udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- Zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- Diagnostuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- Udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Policja

- Udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy;
- Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- Podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

- Przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- Przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- Podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno-pomocową.

Oświata

Oświata obejmuje ogół instytucji (szkoły, przedszkola, świetlice, placówki opiekuńcze, poradnie psychologiczno-pedagogiczne), których celem jest upowszechnienie wykształcenia oraz realizowanie określonych celów wychowawczych. Instytucje te poza podstawowym zadaniem kształcenia dzieci i młodzieży m.in. zapewniają im opiekę poza rodziną oraz mając możliwości oddziaływania na rodziców wspierają prowadzone przez nich działania wychowawcze. W ramach procedury przedstawiciel oświaty udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;

- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;

- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w tym w szczególności wobec dzieci;
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą domową.

Pracownicy ochrony zdrowia

Głównym zadaniem jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ:

- bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego,
- zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- poinformowanie osób doznających przemocy w rodzinie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia podczas badania popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego – powiadomienie organów ścigania,

- udział w procedurze odebrania dziecka przez pracownika socjalnego w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarka),
- udział w zespołach interdyscyplinarnych i grupach roboczych,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”. Pracownikiem ochrony zdrowia uprawnionym do realizacji procedury jest osoba, wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna i ratownik medyczny. Działania pracownika ochrony zdrowia
- w ramach procedury uzależnione są od rodzaju diagnostyki oraz konieczności terapii pacjenta.

W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela pacjentowi, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

Pielęgniarka szkolna

- gdy zauważy ślady przemocy na ciele dziecka (siniaki, wybroczyny) opisuje je w karcie zdrowia dziecka (mogą być dowodami w sprawie),
- przekazuje swoje podejrzenia innym pracownikom szkoły (pedagog, psycholog, wychowawca, dyrektor),
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”.

Sygnały mogące wskazywać, że istnieje prawdopodobieństwo występowania przemocy

w rodzinie, w sytuacji zgłoszenia urazów u dzieci poniżej 3 roku życia:

- wystąpiła niewytłumaczalna zwłoka w zgłoszeniu się do lekarza,
- informacje zawarte w wywiadzie są mało wiarygodne (budzą wątpliwości),
- stwierdza się zmiany wskazujące na urazy nieprzypadkowe,
- zachowanie dziecka nie jest adekwatne do badań.

W przypadku obrażeń ciała osoby dorosłej lub starszego dziecka, przemoc w rodzinie możemy podejrzewać jeżeli:

- mamy wątpliwości co do prawdziwości podawanych przez pacjenta przyczyn obrażeń.
- sytuacje, gdy obserwowane obrażenia ciała u pacjenta powtarzają się.
- pacjent zgłasza się na leczenie zawsze sam, nikt mu nie towarzyszy lub przeciwnie podczas całej procedury medycznej towarzyszy mu inny członek rodziny.
- pacjent unika opowiadania o zdarzeniu, które wywołało obrażenia, nie patrzy w oczy.

Prokuratura

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych aktach prawnych i odpowiednio karane. W polskim kodeksie karnym nie istnieje jedno przestępstwo o nazwie „przemoc w rodzinie”, ale wymienionych jest szereg przestępstw, które mogą zostać popełnione z jej użyciem. Najczęściej w przypadku przemocy w rodzinie stosowany jest artykuł 207 § 1 k.k. „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny...” przewiduje karę pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Prokuratorzy mogą wchodzić w skład zespołów interdyscyplinarnych /na zasadzie fakultatywności/.

Poniższa tabela przedstawia rodzaj przestępstw związanych ze stosowaniem przemocy w rodzinie i tryby ich ścigania. Wyróżniamy:

- **tryb publicznoskargowy**, a w nim czyny ścigane:
- **z urzędu** – w tym przypadku organy ścigania (Policja lub Prokuratura) zobowiązane są po uzyskaniu informacji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa niezwłocznie podjąć działania mające na celu wykrycie sprawcy i zebranie dowodów jego winy,
- **na wniosek** – organom ścigania oprócz informacji o przestępstwie potrzebna jest dodatkowa zgoda osoby pokrzywdzonej na podjęcie czynności, tzw. wniosek o ściganie karne. Dotyczy to przestępstw np. w obszarze bardzo osobistych (intymnych) sfer życia lub sytuacji, gdy sprawca jest osobą najbliższą dla pokrzywdzonego;

- **tryb prywatnoskargowy** – czyny ścigane z oskarżenia prywatnego – organ ścigania sporządza jedynie protokół przyjęcia ustnej skargi oraz – w razie potrzeby – zabezpiecza ślady i dowody popełnienia przestępstwa. Następnie skarga przekazywana jest do sądu rejonowego właściwego dla miejsca popełnienia przestępstwa.

Kuratorzy sądowi

Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach przewidziano udział fakultatywny kuratora, uzależniony od realizacji przez niego w tej rodzinie dozoru lub nadzoru.

Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie (urząd gminy, ośrodek pomocy społecznej), w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Należy ją również zamieścić w formularzu „Niebieska Karta – B” w tabeli dot. funkcjonujących lokalnych placówek udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

W zakresie pomocy osobom doznającym przemocy organizacje pozarządowe organizują telefony zaufania, punkty informacyjno – konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci.

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- pomoc socjalną,
- grupy wsparcia,
- grupy samopomocowe,
- pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci,

- udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych,
- udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych,
- udział w interwencjach,
- monitorowanie przypadków,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

Cel szczegółowy III

Wspieranie rodzin biologicznych w odzyskiwaniu zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczych i wychowawczych, umożliwienie powrotu dzieci z pieczy zastępczej. Dążenie do reintegracji rodziny.

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Karlinie w 2023 roku zatrudnionych było 2 asystentów rodziny. Współpracowali oni w sumie z 30 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W większości były to rodziny biologiczne, które mieszkają wraz z dziećmi. Wsparciem objęte były także rodziny, które miały dzieci umieszczone w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Organizowanie grup wsparcia

W 2023 r. w ramach działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karlinie nie funkcjonowała żadna grupa wsparcia.

Cel szczegółowy IV

Wsparcie oraz opieka wobec osób starszych i samotnych.

W ubiegłym roku w domach pomocy społecznej przebywało 29 mieszkańców gminy Karlino. W związku z pobytem w domu pomocy społecznej mieszkańcy ponoszą odpłatność w wysokości 70 % dochodów netto. Pozostałą część wnoszą odpowiednio członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (zstępni przed wstępnymi) oraz gmina Karlino. Łączny koszt odpłatności za pobyt mieszkańców gminy w DPS w roku 2023 wyniósł 1.261.094 zł. Z usług opiekuńczych w 2023 r. skorzystało 25 mieszkańców gminy Karlino. Usługi świadczone były przez opiekunki zatrudnione na umowę o pracę w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

w Karlinie. Koszt organizacji usług opiekuńczych wyniósł 179.080 zł. MGOPS w Karlinie zatrudniał w ubiegłym roku 3 opiekunki w oparciu o umowę o pracę.

Proces starzenie się ludności polega na wzroście odsetka osób starszych w populacji, a więc przynosi zmiany w relacji między różnymi pokoleniami. Z reguły oznacza on nie tylko wzrost procentowego udziału osób w starszym wieku, ale i zwiększanie się ich liczby. Zachwianie proporcji między pokoleniami oraz wzrost znaczenia potrzeb starszego pokolenia są uznawane za najważniejsze zmiany, wobec których zająć muszą stanowisko organizacje międzynarodowe, władze poszczególnych państw, władze regionalne i lokalne oraz organizacje obywatelskie. Zjawiska te stanowią także wyzwanie dla całych społeczeństw, które muszą poddać zasady swojego funkcjonowania wielkim zmianom, by przystosować się do nowej sytuacji demograficznej.

Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodzin

1. Zabezpieczenie środków finansowych na potrzeby realizacji poradnictwa specjalistycznego dla rodzin,
2. Zwiększenie albo utrzymanie na minimum dotychczasowym poziomie placówek wsparcia dziennego funkcjonujących na terenie gminy Karlino,
3. Zabezpieczenie środków finansowych na utworzenie rodzin wspierających,
4. Zabezpieczenie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny i innych pracowników pracujących w obszarze wspierania rodziny.